

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Carl Bols

tegen

De Morgen

Met een brief van 29 maart 2024 dient de heer Carl Bols een klacht in tegen De Morgen. Aanleiding is een artikel van 17 februari 2024 onder de titel *Autobezitters eisen hun plaats opnieuw op. Van Mechelen tot Berlijn: overal ontstaan cultuuroorlogen rond mobiliteit*. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck en journalist Ann De Boeck antwoorden met een brief van 16 mei waarop de heer Bols repliceert met een brief van 21 mei 2024.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 7 oktober 2024. De heer Carl Bos, redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck en journalist Ann De Boeck woonden de hoorzitting bij.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de cultuuroorlogen die in veel steden ontstaan rond mobiliteit, waarbij automobilisten opnieuw meer ruimte voor de auto eisen. Het artikel begint in de Sint-Gommarusstraat in Mechelen. Daar stonden anderhalf jaar lang paaltjes om het autoverkeer tegen te houden, maar na hevig protest van buurtbewoners werden die weer weggehaald. De Mechelse schepen van Openbare Werken getuigt over de sfeer die soms grimmig werd. In de Facebookgroep 'Red de Vesten', een drukkingsgroep die ontstond na de invoering van het Mechelse mobiliteitsplan, is hij kop van Jut, schrijft de journalist.

Carl Bols (klager) gaf als oprichter van actiegroep Red de Vesten in Mechelen een interview over de invoering van eenrichtingsverkeer op de Mechelse ring. Volgens het artikel leidde dit binnen en buiten de ring tot sluiproutes, al noemt Bols het eerder snelwegen. Verder zegt hij: *"We werden misleid door de leugens en de propaganda van de stad. Mensen merken nu pas dat de plannen niet onschuldig zijn"*. Dit citaat wordt gevolgd door de zin: 'Het protest in Mechelen illustreert een merkwaardige kentering in Europa'.

Daarna geeft het artikel een overzicht van protesten tegen anti-automaatregelen in Amsterdam, Berlijn, Het Verenigd Koninkrijk, Gent en Brussel. De journalist heeft het over een steeds bitsere cultuuroorlog rond mobiliteit, met kampen voor of tegen de auto, waarbij rechts-conservatieven doorgaans de stem van de automobilisten vertolken, en in sommige gevallen zelfs complotdenkers zich in het debat mengen. De journalist laat verder een verkeerspsycholoog en een expert duurzame mobiliteit aan het woord, die de olopemde spanningen duiden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat de journalist hem niet voldoende informeerde over het doel van haar optreden en dat de journalist de geest van haar gesprek met hem niet respecteert.

Toen de journalist klager contacteerde voor een interview zei ze dat ze hem wou spreken over protestacties in Mechelen en elders, waarbij het zou gaan over de strijd rond de plaats van de auto. Als klager op voorhand van haar had vernomen dat het artikel alleen zou gaan over acties die focussen op meer ruimte voor de auto en over negatieve protestacties, zoals conservatief verzet tot complotdenkers toe, dan had hij zeker beslist om niet mee te werken aan de publicatie van het artikel.

Tijdens het interview legde klager omstandig uit waarvoor zijn actiegroep Red de Vesten stond, namelijk voor een duurzamer verkeersmodel met busstroken in beide richtingen voor een goed openbaar vervoer en goede infrastructuur voor fietsers en voetgangers, dat het autobezitters even goed of nog beter terugdringt dan het enkelrichtingsmodel dat door het stadsbestuur werd ingevoerd. Klager pleit met andere woorden voor een rationele afbouw van het autoverkeer, maar op een andere manier dan hoe het nu in Mechelen gebeurt. Toen de journalist vermeldde dat ze al even gekeken had op de Facebookgroep van Red De Vesten waarschuwde klager haar dat Red De Vesten niet achter elke opinie staat die daar wordt gepost. Hij gaf haar documentatie mee en verwees haar naar de website van Red De Vesten, met de vermelding dat ze alleen daar correct zou worden geïnformeerd over de doelstellingen van de actiegroep.

Klager is heel erg geschrokken van het artikel. Hij werd er correct in geciteerd, maar onmiddellijk na zijn citaat schrijft de journalist de zin: *“Het protest in Mechelen illustreert een merkwaardige kentering in Europa”*. Daardoor wordt het protest in Mechelen als voorbeeld genomen van een kentering waarbij actiegroepen van autobezitters hun plaats terug opeisen, terwijl de actiegroep van klager dat nu net niet doet. Klager had geen klacht ingediend tegen De Morgen als er een zin had gestaan die duidelijk maakte dat het protest in Mechelen verschilt van andere protesten, of dat het protest in Mechelen - in tegenstelling tot de protesten elders - wel voor een duurzame oplossing pleit.

De foto van klager kreeg een prominente plaats onder de titel *Autobezitters eisen hun plaats opnieuw op* en onder de inleiding van het artikel. In die inleiding staat dat automobilisten overal op meer ruimte hameren. De plaats van de foto versterkt de indruk nog dat klager lid is van een actiegroep die vindt dat de auto opnieuw meer plaats moet krijgen.

Klager vroeg geen voorinzage van het artikel, omdat hij al vaker interviews had gegeven over de standpunten van zijn actiegroep en het daarbij nog nooit had voorgehad dat de geest van zijn gesprek met een journalist niet correct was weergegeven. Dat was nu wel het geval bij De Morgen.

Toen hij dit na publicatie van het artikel aan de journalist liet weten, kreeg klager van De Morgen de kans om zijn standpunten van zijn actiegroep uitvoerig uiteen te zetten in een zogenaamde *Brief van de dag*. Daar is hij erkentelijk voor, maar dit volstond voor hem niet om de klacht tegen De Morgen in te trekken.

DE MORGEN zegt dat de journalist van bij het begin aan klager duidelijk maakte dat ze hem niet om een interview over de Mechelse problematiek vroeg, maar dat ze werkte aan een

breder artikel, met name een analyse van een tendens waarbij knips en andere ruimtebesparende maatregelen voor auto's overal ter discussie worden gesteld. Ze sprak met klager af aan een knip in Mechelen, die die dag voor het eerst in anderhalf jaar weer werd opengesteld.

Klager was tijdens het gesprek met de journalist heel erg boos op het stadsbestuur van Mechelen. Hij vertelde dat Red de Vesten alle knips weg wilde en opnieuw tweerichtingsverkeer wou op de Vesten. Ze wilden dus alle ingevoerde autobeperkende maatregelen terugdraaien. Daarbij gebruikte hij termen als propaganda en zei hij dat ze zich misleid voelden door het stadsbestuur. De journalist kan zich niet herinneren dat hij tijdens dat gesprek een pleidooi hield voor een duurzame oplossing.

In de Facebookgroep van de actiegroep Red De Vesten las de journalist heel wat agressieve berichten ten aanzien van de schepen die het Mechelse mobiliteitsplan had uitgerold en uithalen naar mensen die alles met de fiets willen doen. De documenten die klager haar meegaf heeft ze niet allemaal doorgenomen.

Klager was een van de eersten waarmee de journalist sprak ter voorbereiding van haar artikel. Pas toen ze haar artikel begon te schrijven, koos ze voor de insteek van autobezitters die hun plaats opnieuw opeisen. De quote van klager paste daar perfect in. Het is geen beroepsethische fout dat de journalist niet alle argumenten van klager weergeeft, zij is vrij om een quote van klager te kiezen en die in een ruimere context te kaderen zoals zij dat wou.

Met betrekking tot de plaats van de foto van klager weerlegt De Morgen dat de foto prominent onder de titel staat. De titel is geen quote van klager en insinueert dus geen verband met de foto van klager.

Dat klager na publicatie zowel in de papieren krant als online zijn mening kon geven in een *Brief van de dag* mag geenszins als een rechtzetting worden beschouwd, noch als een erkenning van enige deontologische fout door De Morgen.

BESLISSING

De Raad is van oordeel dat de journalist klager voldoende geïnformeerd heeft over het doel van haar optreden. Daarom is de klacht ongegrond wat artikel 17 van de Code betreft.

Het staat de journalist vrij om de invalshoek van haar artikel te kiezen en citaten van geïnterviewden erin te verwerken, op voorwaarde dat ze de uitspraken correct citeert en de geest van het interview getrouw weergeeft. Klager betwist niet dat hij de korte citaten in het artikel uitgesproken heeft zoals ze neergeschreven zijn. Maar onmiddellijk op de citaten volgt de zin: "Het protest in Mechelen illustreert een merkwaardige kentering in Europa". Daarmee verwijst de journalist naar automobilisten en actiegroepen die meer plaats opeisen voor de auto, wat de grondtoon is van het artikel. Klager maakt, aan de hand van de documenten die hij aan de journalist overhandigde, aannemelijk dat zijn Actiegroep *Red de Vesten* dit niet doet en dat hij dit ook duidelijk heeft gemaakt tijdens zijn interview. Door de citaten van klager inhoudelijk onmiddellijk te koppelen aan de zinssnede over een kentering in Europa, doet de journalist – gezien de context van het globale artikel – het voorkomen alsof klager het standpunt van de pro-autogroepen deelt, wat niet het geval is. Daarom is de Raad van oordeel dat de journalist het standpunt van klager niet getrouw weergeeft en de geest van het gesprek

dat ze met hem voerde niet heeft gerespecteerd. Dat strookt niet met artikel 3 van de Code. De klacht is gegrond op dit punt.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is deels gegrond. Ze is ongegrond wat betreft het voldoende informeren over het doel van de publicatie. Ze is gegrond wat betreft het niet respecteren van de geest van het gesprek.

Brussel, 12 december 2024